

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrta leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kako bi se prislo do kmetijskih zbornic?

V kmetijskih zbornicah bi se kmeti ljudje sami posvetovali in pogovarjali o tem, kar bi njihovemu stanu bilo na korist ali na kvar. Marsikaj škodljivega bi tako odpravili in koristnega uvedli ali vsaj pouzročili, česar sedaj storiti ne morejo, ker nimajo tako zdatnih sredstev, kakor njih glešta mestjanstvo v svojih advokatskih, obrtnijskih in trgovinskih zbornicah. Kmetijske zbornice bi gotovo krepko ugovarjale zoper cenilnega moža v cenilni komisiji za novo, obravnavo zemljišnega davka, kateri bi na primer pravil: „kmet lahko plača še več dače, zemlja je dobra; nastavimo višjo ceno!“ Kmeti bi gotovo še bolj glasno in izdatno zahtevali, naj se na primer: dragi, nepotrebni okrajni zastopi (Bezirksvertretungen) odpravijo, prevelika okrajna glavarstva predrugačijo, za posojilnice na deželi tudi kaj stori, da se ne pomika skoro ves kmeti kapital le samo v mestne ali trške posojilnice itd. Sploh kmetijske zbornice so na mnogo strani — potrebne. Zato je sedaj prašanje zelo imenitno, kako do njih priti? Prvi odgovor je ta, da le po postavnih sredstvih, t. j. po takih, katere postava pripušča, in takih je več:

1. Časnikarstvo ali novine. Te niso samo zato, da ljudje iz njih kaj novega poizvedo, ampak one tudi služijo naročnikom v poduk, da bi se zamogli škode varovati, svoje koristi in svoj vsestranski napredek bolje zagovarjati in braniti. In ravno v ta namen se „Slov. Gospodar“, in ž njim vred vse katoliške, politične novine potegujejo za kmetijske zbornice.

2. Katoliško-politična društva. Misel, da se ima kmetu enaka bramba stanovskih koristi v roke dati, kakor njo imajo advokati, trgovci in obrtniki, ni izcimila pri liberalcih, ampak rodila se je v konservativnem taboru, v katoliško-političnem društvu na Dunaji. Visoki oče njej je blagi knez Alojz Lichtenstein, ki je pred nekoliko tedni ondi prvič nasvetoval kmetijske zbornice. In

sedaj so se imenitne misli poprijela vsa kat.-politična društva v Avstriji razve Ogerske in so ljudem začela razlagati imenitnost, korist in potrebo kmetijskih zbornic. Nadjamo se, da bodo takisto storila tudi naša slovenska društva.

3. Poslanci slovenski, katere je naše kmeti ljudstvo volilo, da povspešujejo njegovo korist in blagostan. Vsled tega ne morejo prezirati imenitnih kmetijskih zbornic. Blagi g. Herman se bo gotovo za nje potegoval; pa tudi ostali poslanci ga bodo podpirali; drugače bi res zaslužili, da njih ljudstvo ne voli več; slovenski kmet ne potrebuje praznih liberalnih besed, ampak djauških (pozitivnih) pomočkov.

4. Prošnje. Potem, ko se je misel o imenitosti, koristi in potrebi kmetijskih zbornic za vspešno varovanje kmetijskih stanovskih koristi med ljudstvom dovolj razširila, utrdila in prodrla, je treba po poslancih dotične prošnje predložiti deželni in državnemu zboru. To vse je ljudem postavno pripuščeno in se ima tako dolgo ponavljati, dokler zahteve kmetijskega stana ne obveljajo. Kajti po pravici se ne more kmetom pridrževati in braniti to, kar je advokatom, obrtnikom in trgovcem gledé njih stanovske koristi dovoljeno.

Cerkvene zadeve.

Cerkvena svoboda, kaj je?

Cerkvena svoboda druga ni, nego stanje sv. Cerkve, v katerem zamore ona svobodno rabiti tiste osebe, pomočke, naprave in sredstva, katera so po božjem nauku in njenem prepričanju potrebna za povspeševanje zveličanja duš. Ali drugače: Cerkva uživa svobodo, kedar nje nihče ne moti v oznanovanju nebeških nauk, v delivanju sv. zakramentov in v pastirovanju njenih duhovnih in svetnih vernikov. To je cerkvena svoboda. Blagor deželi in narodu, kder se nahaja. Množice se šte-tilo zveličanih mu naklanja obilo nebeškega blagoslova. Gorje pak deželi in narodu, kder se cerkvena svoboda krba ali celo z nogami tepta. Take dežele

so skoro vselej postale nesrečne. Zgledov imamo veliko v zgodovini zapisanih. Očiten dokaz, da Bog naposled ostro kaznuje vsako ljudstvo, pri katerem se je drzno segalo v svetišče kat. Cerkve ter njej krčila ali branila svoboda, katero je za njo Jezus Kristus sam odmeril in odkazal.

Pruski liberalci tega ne verujejo. Pravijo, da tudi kat. Cerkva se mora podvreči svetnej oblasti. Minister Bismark je rekel, da je državna oblast najvišja na svetu. Vsakej nje-njej postavi se mora vsak podvreči brez vsega ugovora. Ali to niso več krščanske besede, to so strahoviti, paganski nauki. Judovski starešine so apostolom trdno prepovedali, Jezusa križanega ljudem oznanovati. Sv. Peter pa njim je odgovoril: Bogu je treba bolj pokoren biti, kakor ljudem. Apostoli so se sicer dali zapreti, preteptati, umoriti, pa oznanovaja sv. vere si niso dali zabraniti. Paganski cesar Dioklecijan je izdal postavo: vsak kateri ne daruje rimskim bogovom, mora umreti. Kristjani so mu pa rekli: „v svetnih rečeh smo ti radi pokorni, v verskih pa nimaš ničesar zapovedati, tukaj te ne moremo ubogati, rajši umerjemo!“ Prav so govorili. Lepo so se ravnali po besedah sv. apostolov in po zgledu Jezusa Kristusa.

Sin božji je sv. Cerkvo, svoje kraljestvo na zemlji za zveličanje ljudi, popolnem neodvisno od svetne oblasti postavil na ta svet. Ali kedar in kde je svetni oblasti v cerkvenih zadevah dal le najmanjšo pravico? Kedar in kde je Jezus Kristus rimskemu cesarju Tiberiju, ali njegovemu namestniku Ponciju Pilatu ali kralju Herodežu odkazal oblast, nadzorovati sv. Cerkvo, njene osebe in reči? Kedar in kde je apostolom naložil dolžnost, poprej si dovoljena pri svetni oblasti izprosi, da bi smeli sv. evangelje oznanovati, škofije in fare snovati, škofo in mešnike blagoslovljati, sv. zakramente delivati, službo božjo opravljati, denarjev za cerkvene potrebe pobirati, krivoverce izobčevati? Nikoli in nikder!

Ravno nasproti je djal: Meni je dana vsa oblast na nebu in zemlji. Apostolom, pa ne pruskim ministrom je rekel: pojdite po vsem svetu, učite vse narode. Sv. Petru, pa ne rimskemu ali pruskemu cesarju je dal ključne nebeske. Pruski liberalci so tedaj prav drzni in abotni bedaki, kedar trdijo, da ima njihov cesar v Introvski edinosti s svojim ministrom Bismarkom najvišjo oblast tudi v cerkvenih zadevah. Ne, te nima, in če si njo po sili svoji, potem jemlje sv. Cerkvi tisto svobodo in neodvisnost, katero njej je Jezus Kristus naklonil — on preganje sv. Cerkvo, ovira njeno delovanje in poklic in dela zapreke zveličanju duš, katere je Sin božji toliko drago odkupil.

Duhovne vaje ali eksercicije za mešnike v graški škofiji se vršijo letos od 30. avgusta do 4. septembra v Gradci

Slovenskih usmiljenih sester je mnogo na Turškem. Tako je Roza Fon predstojnica usmiljenih sester v Serajevu, Alojzija Razpor v Mostaru in Franciška Benda v Banjiluki. Tem je podrejenih več pridnih Slovenk.

Sreč Jezusovemu na čast stavijo Dunajčani novo cerkvo. Te dni so njej papežev poslanec z veliko slovesnostjo položili temeljni kamen. Zraven cerkve pa se stavi zavetjišče za uboge, zapuščene otroke, kder se bodo krščansko izrežali.

Društvo detinstva Jezusovega je za svoje blage namene nabralo lani 745.780 fl., t. j. 18.000 menje kakor predlanskim. Zakrivili so to zlasti nekateri evropski liberalni ministri, ki so širenju blagega društva zapreke delali.

Procesije v Marija-Celje bodo letos morebiti najsijajnije in najštevilnejše. Iz vseh strani, iz Dunaja, iz Koroškega, in Štajerskega nam dohajajo glasovi, da se ljudje pripravljajo na slovito pot v Marija-Celje.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

III.

M. Gomoljnate in korenate rastline so, kar se njihovega redivnega uspeha tiče, ravno nasprotje prvih dveh, ali bolje rečeno, služijo v popolnitev njihovo. Imajo le malo beljakovine v sebi, tem več pa močiča in cukra in veliko vode.

Po taki hrani se meso in mleko hitro nareja; ali meso ni tako jedrnat, kakar prejšni. Kri prihaja bolj redka, črevne zapreke se zabranjujejo; ali prebavljalni organi nekako upešajo.

Ta hrana v večji meri pokladana za govejo in drobično živino ni brez vsega kvara; pri svinjah pa se tega ni treba bati, ker so gomoljnate in korenate rastline za svinje tako rekoč naravna klaja. Zato so tudi po pravici glavni del hrane za krmetino, ki ima toliko boljši uspeh, kolikor bolj se meša s tako hrano, katera ima primeren del beljakovine v sebi.

Krompir je svinjam v vseh okoliščinah najbolj priljubljena hrana. Sirov pokladan sicer nima škodljivih nasledkov, vendar pa je korist njegova, če je kuhan ali poparjen, dosti večja. Mnogo skušenj je to potrdilo.

Pri pripravljanji krompirja za klajo se mora posebno na dve stvari pazljivo gledati. Prvič: krompir se ne smeje dalj časa kuhati, nego je treba, da mehek postane, ker se sicer preveč razkuha in razmaže in težko prebavljiv postane. Drugič pa se mora, ko je skuhan, hitro ocediti in ta voda se ne sme na svinjsko hrano vljiti, ker je škodljiva, skoraj bi rekel strupena; navzela se je namreč med vrenjem tistih, krompirju lastnih, ostrih snovi, katerih ima krompir nekoliko v sebi, ker spada med strupene rastline.